

Kyselá dešť a naše zdraví

Jak kyselá dešť zhoršily naše zdraví a jak souvisejí se vznikem civilizačních chorob (CCH).

V MEDIU č. 11 a 12 loňského roku jsme otiskli článek MUDr. Karla Erbena o homocysteinu a o příčinách civilizačních chorob. Pokračujeme dalším textem se zaměřením na důsledky tzv. kyselých dešťů na naše zdraví.

Již dlouho věříme, že znečištění ovzduší v okolí průmyslových aglomerací, a zejména kolem elektráren na hnědé uhlí, má silné negativní vliv na zdraví lidí. Částečně to potvrzovaly i statistiky, ale neznali jsme mechanismy, kterými se toto škodlivé působení uskutečňuje. Hledala se přímá působení na dýchací ústrojí, případně srdečně cévní systém, ale žádný mechanismus s takovým působením se nepodařilo najít. Mimo to rozšíření horšího zdraví vůbec nekorespondovalo s mapami nejvíce znečištěného ovzduší. Na stopu nás přivedli až zcela nedávno veterináři. Poskytli poznatky k dořešení problému až dlouho potom, co izolované studium onemocnění lidí nevedlo k cíli. Rozuzlení je v tom, že našli u koní a dalších zvířat stejné CCH, jaké už dlouho známe u lidí. Kdo by si tenkrát pomyslel, že kyselý dešť, průvodce čs. energetické koncepce v době totality, pomůže vysvětlit aktuální zdravotní problémy na přelomu 20. a 21. století. Staré statistiky hygieniků ke znečištění ovzduší, třeba v Severočeském kraji a statistiky ČSÚ o zdravotním stavu obyvatelstva ČSR, dostávají náhle novou výpovědní hodnotu.

Až dnes zjišťujeme, že ne přímo znečištění ovzduší, ale až kyselá dešť je hlavním článkem řetězce mechanismů, na jehož konci postihují občany infarkty, nádory a další civilizační choroby. Nadměrná četnost těchto onemocnění v populaci je příčinou mnoha lidských utrpení a předčasných úmrtí. Představíme-li si k tomu nezbytná vyšetření a léčení takto nemocných, začneme tušit, že jde o jev, který zvyšuje náklady zdravotnictví nad ekonomické možnosti naší společnosti. Zlé je, že postupné zlepšování kvality ovzduší po roce 1990 se projevuje „jen“ na ozdravení lesů, ale na zhoršeném zdravotním stavu lidí nedokázalo nic změnit. Vysvětlení je nasnadě.

Řetězec příčin a následků pro existenci celého segmentu civilizačních chorob začíná u deficitu minerálů v půdě. Kyselá dešť snížily pH v půdě do té míry, že se zvýšilo rozpouštění přirozeně se vyskytujících minerálů (resp. se zvýšilo uvolňování minerálů z vazeb na půdní částice), které potom začaly pod vlivem zemské gravitace „unikat“ se zasakující se deštovou vodou do hlubších půdních vrstev. O úniku je na místě mluvit proto, že minerály se tak dostaly mimo dosah kořenů rostlin, které člověk využívá ke své obživě.

Vzniklý deficit minerálů v půdě má fatální dopad na biologickou hodnotu konzumované zeleniny, obilovin, luštěnin a dalších potravních zdrojů minerálů a vitamínů, na nichž je člověk odnepaměti závislý. Podstatnou část biologické hodnoty kulturních rostlin tvořil jejich obsah vitamínů. Ale bez minerálů nemožou žádné rostliny vitamíny vytvořit. Je při tom jedno, zkoumáme-li obsah vitamínů v jednotlivých druzích zeleniny a brambor, nebo v obilovinách, luštěninách, či obyčejné trávě.

Právě změny zdravotního stavu velkých zvířat, závislých na pastvě a krmném senem, obrátily pozornost k tomuto problému. U velkých zvířat k žádné analogické změně ve složení stravy nedošlo: zvířata se pasou na loukách, nekonzumují tuk, cukr a bílou mouku a jsou dokrmována senem stejně, jako dříve. Při této „stravovací“ odlišnosti je ale biologicky a epidemiologicky nezbytné předpokládat, že podobná onemocnění i u druhově tak odlišných savců, jako je člověk a skot, musejí mít v něčem shodný základ. Tento předpoklad berme jako fakt, když metabolické principy a buněčná biochemie jsou si u obou forem života (a u mnoha dalších) velmi podobné. Potvrzení správnosti takového předpokladu nabízejí starší poznatky teoretických oborů medicíny: Obory biochemie a fyziologie poskytly již před několika desítkami let informace o biochemických mechanismech uspořádaných do cyklu, které probíhají úplně stejně ve všech buňkách a jejichž chod souvisí se základními projevy života. Lékaři nevěnovali mnoho pozornosti upozornění vědců, že porouchání chodu těchto procesů může mít značné důsledky pro zdravotní stav postižených. Hodně zapamatování pro každého člověka proto bylo, že jsou to biochemické děje, pro jejichž řádné fungování je nezbytné zapojení několika vitamínů a minerálů. Jen málo lidí to vzalo na vědomí a přišli k nám do poradny pro ověření, jak jejich buněčný metabolismus funguje. Tímto vymezením se dostáváme k medicínsky opomíjeným biochemickým procesům v nitru buněk, kterým lékaři v minulosti nepřikládali ve vztahu ke zdraví žádný význam. Pokud někde přišla řeč na homocystein (Hcy), odbývali zmínku o něm poznámkami o nenaplněném očekávání, nebo o bublině, která splaskla. Dnes se potřebujeme dívat na poznatky spojené s Hcy poněkud jinak.

Ukazuje se, že tyto poznatky patří výhradně do sféry teoretických oborů, konkrétně biochemie a fyziologie, protože poruchy v chodu biochemických procesů, v jejichž vzdálených důsledcích se objevují jednotlivé civilizační

choroby, lze napravit výhradně zasahováním prostředky, které jsou těmto oborům vlastní. Nejde tu o léčebný zásah, ale o použití prostředků prevence, které si obecně označme jako obnovu fyziologické souhry biochemických procesů životního významu. **Obnova této souhry závisí výhradně na dodávání vitamínů a minerálů, jejichž deficit dnes pozorujeme jako příčinu vzniku CCH.** S konečnou platností se tak potvrzuje význam procesů, v nichž se Hcy metabolizuje na neškodné látky a u nichž byla již před mnoha lety prokázána funkční závislost na vitamínech a minerálech.

Rozpoznáním úlohy kyselých dešťů, které zbavily minerálů nejen pole, na kterých se pěstuje zelenina a obilí, ale i pastviny a louky, se kruh poznání uzavírá. **Kyselá dešť padají na zem i ve velkých vzdálenostech od původních zdrojů znečištění ovzduší, a z nich především od zdrojů emisí kyslíčnicku siričitého.** Proto se nedalo nic moc vyčíst z porovnávání map znečištění ovzduší a z jejich srovnávání se statistikami zdravotního stavu z míst nejhoršího znečištění. Kyselá dešť dopadaly střídavě na různá území a téměř dokonale zprůměrovaly statistiky zdravotního stavu z okreseš blízkých i vzdálených od zdrojů znečištění. Dnes konečně víme, proč. Objevení těchto vztahů dává nový impuls ke studiu poznatku o Hcy a mechanismu vzniku CCH. Je také výzvou k jejich využívání. Všechny záměrné dezinformace, které měly oslabit věrohodnost informací o Hcy a jeho vztahu k CCH, rázem padají pod stůl a zbývá z nich to, čím od začátku byly: pokusem lékařsko-farmaceutické lobby o zpochybnění účinnosti prevence CCH a připoutání lidí ke konzumaci chemických léků.

Ještě jeden závěr si čtenář může udělat: Pacienti, kteří zjistili, že chemické léky nepostihují příčinu jejich choroby, ale pouze jim ulevují od některých obtíží, dosud hledali spásu u nejrůznějších alternativních metod. Při tom někdy měli smůlu v tom, že padli do rukou vyslovených šarlatánů. Dnes toto nebezpečí odpadá, neboť se budou moci uchýlit k tě nejčistší účinné medicíně. I kvalitní léčitelé budou nuceni využívat poznatky o Hcy, pokud nebudou chtít ustrnout u léčení, které nepostihuje příčinu vzniku onemocnění.

MUDr. Karel Erben, www.karelerben.cz

primář

Poradny pro civilizační choroby

R.M.A. Centrum Praha 7

Dukelských hrdinů 17

(Podívejte se také na webovou stránku sdružení „Paralelní péče o zdraví“ – www.ppoz.cz/)